

Izhaja vsak četrtek popoldne.
V slučaju praznika dan poprej.

Cena:
za en mesec Din. 4
za četr let " 12
za pol leta " 24

Posamezna štev. stane 1'25 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.

Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportajni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Belgrad, 22. januarja 1923.

Naš dinar strahovito pada. Vsi mogoči vzroki se iščejo, da se ta žalostni pojav razloži. Eni pravijo, da je kriv demokrat Playšić, ki je po tujih borzah prodajal dolarje iz ameriškega posojila, da dinar v demokratske demagogične strankarske svrhe začasno dvigne, ko je pa dolarjev zmanjkalo, je dinar tem bolj padel, čim bolj se je prej dvigal. Demokrati zopet dolžijo radikale, češ da poslabšujejo vrednost našega denarja z novimi izvoznimi in uvoznimi carinskimi odredbami, ki da gredo v dobiček samo velikim špekulantom in bankam, odškodujejo pa splošno narodno gospodarstvo in predvsem nemovite delavske in konsumentske sloje.

Vsi imajo deloma prav in deloma nimajo prav. Vzrok padanja našega denarja so naše nemoralne notranje politične razmere, naša gospodarska socialna politika in naš slabi zunanje-politični položaj. Naše države ne vlada ljudstvo, ampak zdaj demokratska, zdaj radikalna, zdaj radikalno-demokratska »partija« potom nesposobne in le svoje lastne strankarske koristi zasledujoče umetne, večine. Ta večina se ni potrudila, da dá državi ustavo, ki bi ji bil vrhovni cilj socialna pravičnost, dobro interesno zastopstvo vseh delovnih stanov in široka udeležba ter soodločitev ljudstva pri postavitvi potom najširše avtonomije, kakor to predvideva edinele ustavni načrt S. L. S., marveč je skrpala ustavo zgolj za to, da se ohranijo na vladi imoviti sloji brez kontrole vladanih in je uzakonila tak parlamentarizem, ki služi le kot figovo pero izžemalcem.

Kar tiče gospodarske in socialne politike, nismo imeli dozdej niti enega takega finančnega ali trgovinskega ministra, ki bi bil premišljal o tem, kako povzdigniti lastne produkcijske sile države, niti enega poljedelskega ministra, ki bi zasnoval in izvajal program povzdige malega in srednjega kmetijskega stanu, in razum Josipa Gostinčarja nobenega ministra za socialno politiko, ki bi skušal ustvariti moderno delavskovarstveno postavitvijo. Imeli smo pa finančne ministre, ki so videli višek gospodarske modrosti v pospeševanju in razmetavanju milijonov za oboroževanje ter strankarsko podkupovanje mesto za koristne investicije; poljedelske ministre, ki so se pečali s koristonosnim izvažanjem svinj in telet ter švindlom z »agrarno reformo«; demokratske in radikalne socialnopolitične ministre, ki so smatrali za nalogo tega resora, da uzakonjajo socialno reakcijo ter z delavskimi krajarji polnijo nenasitno centralno bisago v Belgradu.

V zunanje-političnem oziru imamo tudi pokazati »uspeh« za »uspehom«. Lani so si izmislili gospodje albansko ekspedicijo, ki je končala z veliko blamažo, letos so sanjali o kazenski ekspediciji zoper Madjarsko, iz katere tudi ni nič ratalo, pač pa je stala stotine milijonov, ki jih ne bodo plačali ministri in generali, ampak delovno ljudstvo. Imamo zveze z Romuni in Grki ter Poljaki, samo ne z onimi, s katerimi bi bilo treba, povsod pa smo peto kolo pri vozu. Sploh je vsa naša diplomatska služba le zato tu, da dobro redi radikalno žlahto.

Dokler se to ne izboljša, bo dinar seveda padal. Izboljšalo pa se bo le, če se parlament radikalno pomede vseh koristovskih, koristolovskih in špekulantskih elementov. To je stvar ljudstva. Urbanus.

Socialni pregled.

Padec našega denarja. Od 9. do 11. januarja 1923 je padel naš dinar v Curihu, kateri je zdaj glavno središče kupčije z denarjem, od 5.50 na 3.60. Posledice padca čuti delovno ljudstvo že povsod na svoji koži: strašno so že poskočile cene vsem življenjskim potrebščinam, katero dejstvo posebno delavstvu glasno kliče: združite se v svojih strokovnih združenjih, ker le mogočne strokovne organizacije morajo delavstvu priboriti dohodke, ki mu omogočujejo življenje. Na našo državo so nevoljni Američani, ker se je razbila pogodba o v Ameriki najetem našem dolarskem posojilu. Američani, kateri so prej kupovali velike množine dinarja, so ga zdaj vrgli na trg, kar je precej učinkovalo v Curihu in v Berlinu. Ker kupujejo Nemci dolarje, so vrgli na trg druge bankovce, vsled česar je tudi čehoslovaška krona izgubila precej na svoji vrednosti in Čehi so zato posebno v Trstu vrgli velikanske množine dinarja: nevarni mednarodni politični položaj je seveda tudi silno vplival na padec dinarja.

Nova stavbna postava v Čehoslovaški. Uporabljajoč moderne nazore o stavbah je izdelalo čehoslovaško ministrstvo javnih del zakonski načrt o novem stavbenem redu za celo čehoslovaško državo, kateri bo obsegal 6 delov. Nas zanima predvsem dejstvo, ker se zavzema nameravani novi stavbni red za enorodbinske stanovanjske hiše in izključuje zdaj navadne stanovanjske kasarne. Nosilke nameravane postave bodo občine. Za rodbinske stanovanjske hiše se zavzema pri nas po-

Zaupnikom naše organizacije!

Slovensko krščansko socialno delavstvo se je krepko oprijelo svojega glasila »Pravice«, toda vsi slovenski krščansko socialni delavci in delavke le še niso naročeni na njo. Vi naročniki in naročnice Pravice poskrbite za to, da ne bo slovenskega krščansko socialnega delavca, da ne bo slovenske krščansko socialne delavke, kateri bi ne bil naročen na Pravico. Žrtvujte se in z vso silo agitirajte med svojimi sotrpini in sotrpinkami, da bodo naročili Pravico, glasilo krščanskega delovnega ljudstva! Pomnite: čim več naročnikov boste pridobili, tim boljše bo Vaše glasilo! Zaupniki naše organizacije, nabirajte naročnike, saj stane Pravica za pol leta samo 24 dinarjev, kolikor stane liter vina! Poberite naročnino med Vašimi sotrpini in pošljite denar in natančne naslove pod napisom: »Uprava Pravice, Ljubljana, Poljanski nasip št. 2.« Zaupnik dobi za vsakih 15 naročnikov, katere je nabral in odposlal njihovo naročnino upravi Pravice, en izvod brezplačno. Potrudite se: geslo nam bodi: vsak krščansko-socialni delavec, vsaka krščansko-socialna delavka mora biti na Pravico naročen!

Konzorcij Pravice.

× × ×

sebo dr. Gosar; rajni dr. Krek jih je pa po Slovenskem delavskem stavbenem društvu že pred 24. leti zidal.

Angleško delavstvo proti nasilstvu Francozov. Vodstvo angleškega delavstva in sicer združeni narodni svet splošne zveze strokovnih društev, izvršilni odbor delavske stranke in parlamentarno zastopstvo delavcev je izdalo oklic, v katerem se povdarja, da je nastop Francije v Nemčiji neutemeljen, vojno dejanje in napad na samoodločbo nemškega naroda in naskok na delavske pravice, ki ogroža celo Evropo ne zgolj z nadaljevanjem gospodarske rušitve, marveč oživlja dejansko vojno stanje. Taka politika bo povzročila najstrašnejše posledice tudi angleškemu delavstvu, ki trpi na brezposelnosti, ker je porušena nakupna moč Nemčije. Oklic končno pozdravlja krepki odpor francoskih in belgijskih socialistov proti napadni politiki Francozov in zahteva, da bo o koraku francoske vlade razsojala zveza narodov.

Dohodki tobačnega monopola. V mesecih avgustu, septemru in oktobru so znašali dohodki tobačnega monopola 33.737.432 dinarjev. Vsi dohodki navedenega monopola so presegali proračunano vsoto 46 tisoč milijonov dinarjev in je znašal čisti dobiček tisoč milijonov dinarjev. Monopolska uprava upa, da bo letos napravila poldrug tisoč milijonov dinarjev čistega dobička.

Dr. P. A. T.

Socializem in vera.

Krščanski socializem in militarizem.

G. Bernot se je radi mojega članka v Pravici z dne 11. januarja 1923 v Napreju z dne 18. januarja 1923 name nekaj razburil. Očita mi predvsem, da sem se lagal. Po katoliških načelih se laže tisti, kdor vedoma drugače govori, kakor misli. Mojih misli g. Bernot ne more vedeti, zato mi lahko verjame, da sem tako pisal, kakor sem mislil. Možna bi bila k večjemu pomota, in zmoti se konečno lahko vsak človek, mislim pa, da se tudi zmotil nisem. Očita mi dalje, da sem se tričetr let pripravil na te laži, kar tudi ni res. Vzrok, zakaj sem pa tako dolgo odlašal z odgovorom, kljub temu, da sem knjigo že preje imel, je pojasnjen v uvodu k prvemu članku, ki je izšel v Pravici z dne 28. decembra 1922, kjer sem pisal doslovno: »Ko sem prvič dobil v roke knjižico Bernotovo: Socializem in vera se mi je zdelo preponiževalno za slovensko ljudstvo, da bi si mogel misliti, da bo verjelo tolikim nedoslednostim in očitnim zmotam, ki jih naleti človek v knjigi skoro na sleherni strani. Toda ker se Naprej z dne 6. oktobra t. l. (t. j. 1922) pritožuje, da si duhovniki ne upajo v javnosti povedati, da knjiga ni nič vredna, zato mi bodi s tem javno povedano, da je knjiga vredna še manj kot nič. Knjižica je brez vsake znanstvene podlage in namenjena tistim, ki pozabljajo, da je papir potrpežljiv ter slepo verujejo, vse, kar je tiskano.« V tem članku bo našel tudi odgovor na svoje vprašanje, zakaj duhovniki ne napravimo podobnega čiščenja v katoliški cerkvi, kakor so ga po besedah g. Bernota napravili socialisti v svoji stranki. Pa dovolj o tem, preidemo k stvari sami.

Krščanski socializem.

Vsej katoliški duhovščini in seve tudi meni očita g. Bernot protisocialno mišljenje, protisocialna načela in pa da nimamo sočutja z ubogimi. Moti se g. Bernot v tem oziru, samo moti, ker za tako neznačajnega ga nimam, da bi si mogel misliti, da vedoma drugače go-

vori ali piše, kakor misli, kajti to slednje bi bila laž. Katoliški duhovnik je pisal lansko leto v Socialno misel (str. 203. sl.): »Razni človekoljubni sistemi so skušali vsak po svoje ta cilj (namreč lajšati bedo človeštva) doseči. Nam dobro znani socializem skuša to doseči z materialnimi dobrinami, katere bi rad pridobil vsakemu udu človeške družbe. Ne rečem, da to ni potrebno, toda enostransko je. On pozablja, da človek nima samo telesa, ampak tudi dušo, da ga tudi največje materialne dobrine ne store še srečnega, temveč mu k večjemu povečajo tek. Vsakdanja skušnja namreč uči, da je napačno načelo: »Čim večje materialno blagostanje, tem višja morala«, kakor je napačno materialistično svetovno naziranje, na katerem ta misel sloni.

Ravno tako ne moremo priznati rešitve s takozvano socialno revolucijo, ki jo propagira komunizem. Lep cilj ima sicer pred očmi, toda on pozablja, da ima v rokah človeka z vsemi njegovimi slabostmi, ne pa, kakor so bili prvi kristjani, svetnika. Ne samo, da pri revoluciji trpe tudi nedolžni, ona sicer začasno res spremeni lastnike oblasti in denarja, toda trajne rešitve ona ne more prinesiti, dokler ne zna trajno spreminjati ljudi in voditi njihovo vzgojo. Tako pa se sadovi revolucije najmanj tekom ene generacije izmalizirajo, kajti oblast in denar imata tolik vpliv na človeško srce, da prejšnjega zatiranja spremeni v novega samodržca, ki nujno povzroči novi upor. In tako bi se zopet ponavljala stara zgodba...

Ravno tako moramo reči, da je enostransko tudi golo poudarjanje plačila v nebesih in velikega zasluženja, ki si ga človek pridobi s trpljenjem, kajti četudi je resnično, vendar pozablja na to, da ima človek poleg neumrjoče duše tudi telo, ki s samim upanjem na bodočnost še ni zadovoljeno. Vsakdanja skušnja namreč uči, da je istotako napačno načelo: »Čim manj so zadovoljene fizične potrebe, tem bolj se pospešuje moralno življenje.« Ljubezen do bližnjega se ne sme raztezati samo na njegovo telo, pa tudi ne samo na dušo, kajti človek obstoji iz obojega. Dvoje je namreč potrebno: Potrebna je skromnost in zadovoljnost z malim, potrebno pa tudi to malo, s čimer naj je človek zadovoljen. Prvo treba vsaditi v srca ljudi potom pouka, drugo treba priboriti potom organizacije, katera edina more udeležiti socialno zakonodajo. Toda te ljudstvo ne bo imelo, dokler je ne zahteva. A te ne bo zahtevalo, dokler ne bo imelo v srcu npravstveno utemeljenega socialnega čuta, ki je istoveten s krščansko ljubeznijo in s pravim Kristusovim duhom. Delno realiziranje teh idej krščanskega socializma lahko vidi g. Bernot v bolnicah, sirotišnicah, Vincencijevih in Elizabetnih konferencah i. t. d. i. t. d., katerim nimajo pristaši g. Bernota nič podobnega postaviti nasproti. In zopet je katoliški duhovnik, ki piše v letošnji Socialni misli (str. 4): »Po priznanih načelih: »Kdor ne dela, naj tudi ne je« in »Vsak delavec je vreden svojega plačila« je jasno, da mora stranka (katoličanov) zastopati delavne stanove, naj si že gre tu za telesno ali duševno delo. Duh krščanstva in z veseljem lahko rečemo tudi duh časa zahteva dandanes pošteno in obče koristno delo od vsakega. Če kdo, tedaj stranke katoličanov ne morejo biti protivne dvigu delavskih stanov, trpečih in izkoriščanih, in sicer tako iz idealnih razlogov pravičnosti, kakor iz praktičnih, ker so vendarle ti sloji, ki jih še danes imenujejo socialni privilegiranci »nižje«, brez dvoma tisti, ki so nositelji bodoče kulture, naj ta potem konkretno izgleda tako ali drugače; naša naloga je v prvi vrsti ta, da bo tudi ta kultura prešinjena od krščanstva, in sicer v višji meri nego je buržoazna kultura 19. in 20. stoletja. To so vodilna načela, natančnejša izvajanja si g. Bernot lahko prebere sam. Zakaj pa eden ali drugi izmed duhovnikov ni teh misli, ima g. Bernot odgovor v Pravici z dne 28. decembra 1922. In zakaj tudi mnogi katoličani ne upoštevajo in se ne ravnaajo po teh katoliških načelih, ima g. Bernot odgovor istotam v Pravici z dne 11. januarja 1923.

Možno je zdaj le dvoje, ali se g. Bernot s temi načeli strinja, ali pa se ne strinja. Če se z njimi strinja, tedaj mu priporočam, da jih po svojih močeh širi, da bo ljudstvo tem prej potom organizacije iste tudi udeležilo s socialno zakonodajo. To želim jaz vsaj tako iskreno, kakor g. Bernot sam. Če se pa z našimi načeli ne strinja, tedaj naj me s pravičnimi logičnimi dokazi reši moje zmote, kajti resnici se drage volje uklonim. Želel bi le, da bi se v svoji polemiki varoval besedi, kakor so sadist, prokleti i. dr. ki niso ne lepe ne dostojne.

Militarizem.

V istem članku dalje g. Bernot ponovno omeni in katoliškim duhovnikom očita blagoslavljanje pušk, kantonov in svetovne vojne. Tu v tem oziru se g. Bernot moti, ker za tako neznačajnega ga nimam, da bi si mogel misliti, da vedoma drugače govori ali piše, kakor misli, kajti to slednje bi bila laž. Odgovor na to očitavanje je bil dan že lansko leto od katoliškega duhovnika v Socialni misli (str. 139): »Ni zadosti, da ste zoper vojsko, to je za vas umljivo vsled prestanih vojnih grozot in gorja, ki je še sedaj čutite, toda v vašo dolžnost je, da vzgajate mladino v duhu miru. To je smisel papeževih (Benedikt XV) besed. Prestane vojske niste bili krivi vi (tudi ne duhovniki), ampak tisti, ki so vas tako vzgojili, kakor tudi prihodnjih vojska ne bodo krivi oni, ampak vi. Ako odkritosrčno želite mir, tedaj delajte na to, da se spremene učne knjige zgodovine in čitanke, ki jih rabi vaša mladina, v tem smislu, da ne bodo nudile samo zgodovino vojska, ampak predvsem zgodovino človeškega hrepenenja in napredovanja v kulturi, svobodi i. t. d. Čisto naravno je, da se v mladi, za vse dovezetni duši zbudi hrepenenje po vojski, kjer bi mogel i sam pokazati junaštvo in moč. Poučite mladino, da je treba večjega junaštva in premagovanja samega sebe, ako se hoče človek obvarovati sporov. Pokažite mladini, da so spori med ljudmi, da, med otroci le miniaturna prepričevanja med narodi. Učite se iz zgodovine! Do zob oboroženi nemški narod je ravno to dejstvo zapejalo k ostru nabrušenim besedam in zahtevam, morale so v njem nastati in izbruhniti vojne strasti, ki so ravnotako nujno morale, vkljub še tako dobri diplomaciji, promovirati vojsko. Usoda nemškega naroda naj vas uči, da je edino resničen izrek le: Si vis pacem, para pacem! In zopet je katoliški duhovnik, ki piše v letošnji Socialni misli (str. 6): »Nikdo se dosledno ne sme smatrati za »dednega« sovražnika, noben narod in nobena država. Načelo »narodi so bratje med seboj«, ki tolikrat ni družega kot gola fraza, mora biti načelo stranke (katoličanov) v najpopolnejšem pomenu besede. Biti mora stranka načeloma zoper vsako vojsko, izvzemši ko bi bila država napadena ali ogrožena v svojih najvišjih нравnih dobrinah. In še tedaj bi moralo veljati to kot zadnje sredstvo, ko so izčrpane vse možnosti mednarodne poravnave.« To so vodilna načela, natančnejša izvajanja si g. Bernot lahko prebere sam. Zakaj pa eden ali drugi izmed duhovnikov ni tel misli, je razumljivo iz vzgoje in ima g. Bernot odgovor nato v Pravici z dne 28. decembra 1922. In zakaj tudi mnogi katoličani ne upoštevajo in se ne ravnaajo po teh katoliških načelih je prav tako razumljivo iz njih vzgoje in ima g. Bernot odgovor istotam v Pravici z dne 11. januarja 1923. Ker sem prepričan, da je v tem oziru g. Bernot z menoj enih misli, zato mu priporočam, da po svojih močeh te ideje širi, da se tako čimpreje uresniči najina skupna želja.

Ne razumem pa g. Bernota, kako se more hudoovati nad menoj ter mi očitati laž, češ da bo »policija nadomestek za vero in varuh poštenosti.« Saj je vendar sam pisal v svoji knjigi »Socializem in vera« (str. 100): »Prav vseeno je, ali hodiš v cerkev ali ne, odločilno je to, če veruješ sebi in svojemu bližnjemu, da bosta držala pogodbo, ki sta jo skupaj sklenila. Gostilničar, ki pride od spovedi, kjer je sklenil z Bogom pogodbo, da ne bo več vlivlval vode v vino, pa je doma takoj zopet na novo začel goljufati po starem, ta je gotovo nezmožen, da bi verjel svojem bratu, saj ne veruje niti sebi. Šele organizacija ga (namreč gostilničarja) bo prisilila k poštenju, ki mu bo postavila trikratno kontrolo (podčrtano od mene) na hrbet, da ne bo mogel goljufati. Kadar bo ta kontrola (podčrtano od mene) popolna, to je, kadar se bodo vsi člani brigali za točno izvrševanje sklepov, takrat bomo vedeli, da je naš gostilničar poštenjak.« (Te besede sem primerjal v dveh izvodih knjižice g. Bernota: Socializem in vera, ki jih imam doma in so torej gotovo avtentične).

»Kontrola« tu lahko pomeni finančarja ali policaja. Ker pri nas finančarji navadno pazijo na davku podvržene predmete in na tihotapce, zato si človek nehoče mora pod to besedo predstavljati policaja, ki bedi nad življenjem in premoženjem svojih sodržavljanov. Če se bodo morda v bodoči državi g. Bernota ti kontrolni organi imenovali kontrolorji ali bodo nosili kako drugo službi primerno ime, je meni neznano in konečno tudi zelo vseeno. Drugačen naslov na stvari ne spremeni nič. G. Bernot tukaj uči, da bo na mesto spovedi, ki po njegovem mnenju nič ne drži, stopila kot čuvarica poštenosti »trikratna kontrola« ali recimo po domače policija. Če potemtakem trdim v svojem članku, da bo po mnenju g. Bernota »policija nadomestek za vero in varuh poštenosti«, to vendar ni nobena laž, saj tako uči g. Bernot sam.

In če bo tak mali obrat, kakor je gostilna, imel na hrbtu »trikratno kontrolo«, kakšno kontrolo bo moral imeti šele neprimerno večji obrat, kakor je to država. Vsaj meni je to prišlo na misel, ko sem sestavljal svoj članek. Po mojem skromnem mnenju je namreč ravnotako goljufija in tatvina, če gostilničar toči vodo v vino in je kot vino zaračuna, kakor če n. pr. Italija nam vzame kak otok. In da se je kaj podobnega že sem ter tje v zgodovini pripetilo, je tudi g. Bernotu najbrže znano. »Trikratna kontrola« za državo pa ne more pomeniti družega, kakor močno armado, ki bo čuvala državo g. Bernota pred nepoštenimi napadi sosedov. Krmilariji državi so namreč lahko ravnotako nepošteni kakor kak navaden gostilničar. Popolnoma v duhu g. Bernota je torej, če rečem, da bodo policija in armada čuvarji poštenosti in reda v bodoči njegovi državi.

Toda kljub temu, če se g. Bernot name jezi, se mi vendar zdi, da bo vsa ta »trikratna kontrola« lahko

kontrolirala k večjemu zunanja hudodelstva ljudi, kdo pa bo kontroliral in zabranjeval skrite in notranje hudobije, ki so mnogokrat veliko hušše, kakor zunanje in njihov vir, tega g. Bernot še ni razodel. Po mojem skromnem mnenju more le vera, živa vera in življenje po tej veri biti prava čuvarica poštenosti, poštenosti ne samo pri navadnem gostilničarju, ampak pri vseh ljudeh, tudi pri krmilarijih držav. Le ona namreč uči človeka ter ga vzgaja, da je poštenjak ne samo takrat, ko mu stoji na vratu »trikratna kontrola«, ampak tudi takrat ko je sam. To vero, živo vero in življenje po njej naj g. Bernot več ne trga iz src svojih somišljenikov — ter potem čez njo zabavlja, daninič vredna in mrtva — pa mu v bodoči državi ne bo treba nobene drage »kontrola«. Katero sredstvo je pač bolj učinkovito ali tisto, ki dosledno izpeljano zabranjuje očitno in skrivno nepoštenost, ali tisto, ki pač zabranjuje sem ter tja zunanjo nepoštenost, za vso notranjo nepoštenost, ki je vir zunanje in ki je navadno desetkrat večja in stokrat številnejša pa ne ve leka? Kaj je pač plemenitejša in lepše in človeka dostojnejše ali da je človek pošten prostovoljno povsod, v javnosti in na skrivaj, ali pa da je pošten samo zato, ker se vsak trenutek boji, da mu »trikratna kontrola« ne skoči za vrat? Odgovor na ti dve vprašanji si lahko vsak izmed cenjenih čitateljev lahko da sam.

Iz vsega tega je razvidno, da je g. Bernot na eni strani zoper militarizem, kakor to odseva iz njegove razburjenosti nad menoj, na drugi strani je pa zopet zanj, kakor je to jasno iz njegove zahteve po trikratni kontroli. Odločiti se za vero ne mara, ker je težko priznati zmoto, odločiti se dosledno za militarizem ne more, ker imajo ljudje še preveč živo v spominu grozote svetovne vojne, manjka mu pač z eno besedo povedano — doslednosti.

Doma in po svetu.

Jugoslavija ima v preteklem tednu težke zunanje zapletitjaje. Madžarska nevarnost, ki je že začetkom tedna razburjala duhove, se je izkazala za bavljava, ki je sredi votel, okoli ga pa nič ni. Tako moramo saj misliti, če verjamejo poročila antantne komisije, ki je ugotovila, da spompadov na rumunsko-madžarski meji ni zakrivila madžarska vlada, ampak neodgovorni elementi in zunanje organizacije. Neodgovorni elementi zmeraj prav pridejo. Zanimivo je bilo zlasti, da so hiteli antantni zastopniki zagotavljati madžarski vladi svoje prijateljstvo, ko so jo vprašali, zakaj se je tam na mejah streljalo. Komaj je ta hrup potihnil, pa se je razširila vest, da so »makendonstrujoči« vdrl na nekaterih točkah čez jugoslovansko-bolgarsko mejo, tam pobili nekaj mirnih naših kolonistov, premagali neko posadko in odnesli več orodja. Pravijo, da je to agitacija za volitve v Makedoniji. Razširile pa so se tudi vesti, da je naša vlada podala Bolgarski ultimatum. Pozneje se je zopet govorilo in pisalo o prijateljskih opominih. Vsakih par dni smo zopet čitali, da nam Italijani izpraznijo okupirano zemljo v Dalmaciji, sedaj pa zopet, da gospod Mussolini zahteva nekaj sprememb.

Notranja politika stoji v znamenju volilnih predprav. Napredna koncentracija je na žalost gospodu Vekovcu propadla. Demokrati so zadovoljni, če gresta Pribičević in Davidović pod eno firmo v volilni boj. Pri nas pa Žerjav obupuje, zajednica se obotavlja in zaenkrat pričakuje zadoščenja samo od dr. Šušteršiča. Radikalci pošiljajo pisma s pristopnicami uradnikom in raznim drugim osebam. Kdor jih bo izpolnil, tisti se bo izjavil predvsem za to, da se uradnike nastavlja na podlagi članskih izkaznic radikalne stranke in da ima vsaka strankarska vlada pravico odpustiti ali prenesti uradnike, ki ne pripadajo njeni stranki. Take kvalifikacije za uradnike so morebiti primerne v deželi s 75% analfabetov, ne pa tam, kjer analfabetov ni. Odpravimo torej vse šole!

Vse notranje in zunanje razmere, predvsem pa špekulacija izvoznicarjev in bank so uničile vrednost našega denarja. Ena krona ni na borzi več vredna 1 vinar! To v času, ko ima večina stalnih nameščencev komaj 15krat večje dohodke kakor pa pred vojno!

Na zunaj, po svetu povsod samo temne slike v naši okolici. Grki nadaljujejo svojo koncentracijo čet ob reki Marici. Bolgari zaupajo lozanski konferenci, ki jim obljublja obrežje pri Dedeagaču, Angleži pa utrjujejo Dardanele. O Rusih neprestano poročajo, da koncentrirajo svojo rdečo armado sedaj ob romunski, drugič zopet ob besarabski meji. Tudi Leninu prorokujejo v kratkem smrt in imenujejo njegove naslednike. Pravijo, da bodo to trije voditelji boljševikov, torej triumfirat. Ruski diplomati pridno ob raznih prilikah razglašajo zunanje politične nazore komunistov. Posebno priliko imajo sedaj glede Nemčije. Tu je v tem tednu položaj zaradi zasedbe ruhrskega ozemlja po Francozih prišel do skrajno kritične točke. Nemci so organizirali gospodarski odpor proti francoski vojaški sili. Delavci nočejo sprejeti nadurnega dela. Podjetniki, zlasti lastniki rudnikov, nočejo izpolnjevati francoskih ukazov. Nemška vlada pa to vse ukazuje in zagotavlja, da se vsakemu povrne vsa škoda, ki bi jo imel vsled odpora proti odredbam francoske okupacijske oblasti. Posebne težave prizadeva Francozom tudi to, da so Nemci vrhovni rudarski urad z listinami in knjigami hitro odpeljali v Hamburg. Ker Francozi in Belgiji nujno rabijo nemški premog, zato sedaj Francozi ta premog zaplenjajo po postajah, sestavljajo vlake in jih pošiljajo v Belgijo in Francijo. Ker so na tak način Nemci tudi brez premoga, ga pa kupujejo pri francoskih zaveznikih — Angležih. Angleška zatrjuje sicer Franciji svoje prijateljstvo, prodaja pa premog Nemcem. Italijani hočejo nekaj posredovati. Ame-

rika ostaja še vedno v ozadju, njene čete so pa le odšle iz Porenja. Ali bosta francoska sila in vztrajnost premagali nemško žilavost, to vprašanje bode bržkone rešeno že ta teden. Nemci grozovito kriče nad nasilstvom. Prav pa jim odgovarja neki Anglež, ki pravi, da so se Nemci v vojni smatrali za opravičene uničiti Belgijcem tovarne in stroje, danes pa kriče, čeprav jim Francozi prav ničesar ne uničujejo. Je pač med Nemci še vedno močna struja, ki misli, da so Nemci gospodski narod, ki vse sme, drugi narodi naj pa lepo ubogajo. Vojna in doba po vojni še niste prinesli pravih pojmov v politični morali.

Z lastnimi močmi.

Čipkarice v Sloveniji hočemo danes opozoriti na smoter naše »Osrednje čipkarske zadruge« v Ljubljani, Stari trg 2/1. Omenjena zadruga zbira v svoj krog vse čipkarice kleklanih čipk. Pričela je zadruga delovati z občnim zborom dne 10. decembra 1920. Vsi oni, ki so bili ob ustanovitvi pričujoči in so pozneje sodelovali, lahko izjavljajo, s kakimi težkočami se je imela načelstvo boriti. Največ težav je bilo s pridobitvijo obratnega kapitala, da je sploh mogla zadruga pričeti s smotrnim delovanjem. Končno se je posrečilo dobiti kapital za nabavo pravega lanenega sukanca s Češkega ter dobiti potrebna skromna denarna sredstva za prvotni obrat. Pridobivali so se novi odjemalci v tu in inozemstvu a zopet so nastale težkoče v tem oziru, da se veliko naših čipkaric ni popolnoma zavedalo dobrote zadruga ter se niso včlanile ali pa kot članice niso hotele prav začeti z delom za zadrugo in tako otežkočevale zadrugi dohvanje čipk svojim odjemalcem. Končno se je pa vendar posrečilo vse večje težkoče odstraniti in se lahko trdi, da zadruga vedno boljše uspeva. Doseči moramo, da se osamosvojimo iz posojenega kapitala ter da bo zadruga delovala s svojim lastnim kapitalom. Znano je, da je izposojen kapital jako drag ter obresti znaten del dobička zadrugi poberejo. Treba je torej, da mislimo vedno na osamosvojitve, to pa moremo misliti samo v tem slučaju, ako se bodo tega zavedale vse zadrugne članice ter vedno gledale na to, da s pridnim in vztrajnim delom zadrugi pomagajo k lastnemu kapitalu. Članice se morajo zavedati, da tvorijo one zadrugo ter da z doslednim delom za njo sebi pomagajo k boljšemu gnotnemu stanju. Kajti čim pridnejše in natančnejše se bodo ravnale po navodilih načelstva, katero - mimo grede rečeno - zastopa v največji meri blagor članic, timprej se bodo odplačal denarni kredit in tem manj stroškov in s tem bo zadruga dosegla, da bo lahko najboljšo plačala delo svojim čipkaricam - članicam. Ako se bodo vse članice o resničnosti zgorajšnjih izvajanj zavedale, bo lahko zadruga zadovoljila vse svoje naročnike - odjemalce v najkrajšem času in s tem dosegla, da bodo videli trgovci, naj si bo v tu ali inozemstvu najraje obračali na našo zadrugo, ker bodo uvideli, da so nas najtočneje in tudi s prvovrstnim blagom postreženi. V zaupanju, da se bodo čipkarice predstoječih izvajanj primerno zavedale, zaključujemo današnje poročilo.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Jugoslovanska strokovna zveza. Ta in prihodnji mesec se bodo izvršili občni zbori vseh včlanjenih zvez. V organizaciji mora biti vsestransko red, potem bo mogoča še le prava pomoč delavstvu.

Kmalu se bo vršil izredni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze. Pravzaprav bi se moral vršiti redni mesec junija, pokazala pa je potreba, da se že prej vrši. Ako ni prožno, je pravo delo nemogoče. Aparat strokovne organizacije mora biti tako prožen, da ni mogoč noben zastoj ali zadržek.

Za najbližjo dobo imamo pa pričakovati zopet sezono mezdnih bojev in kot kaže, bodo hudi in trajali brez konca. Cene življenjskim potrebščinam se zvišujejo dnevno neverjetno in naša krona pardon dinar pa pada ali ga lomj revmatizem ali kaj mu je.

Zveze skupine, zaupniki bodite na straži ker če zamudimo gotov čas bo težko potem dohiteti.

IZREDEN OBČNI ZBOR JUGOSLOVANSKE STROKOVNE ZVEZE

Tekom prihodnjega meseca se vrši izredni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze. Potreba je pokazala sklicanje istega pred rednim, ki bi se imel vršiti meseca junija. Delegati pridejo isti, kot so bili na zadnjem občnem zboru. Natančnejše naznanilo z dnevnim redom se še objavi.

Ljubljana.

Zveza uradniških vdov in sirot naznanja svojim članicam, da bo zboroval redni občni zbor zveze v soboto, dne 3. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih St. Jakobske prosvete, Florjanska ulica s sledečim dnevnim redom: Poročilo predsednice, tajnice in blagajničarke. Volitev novega odbora. Volitev nadzorstvenega odbora. Volitev zastopnika za občni zbor SZJZU. Povišanje članarine in slučajnosti. Vse članice se pozivljajo, da se občnega zbora gotovo udeležijo. — Odbor.

»Krekova mladina« v Ljubljani priredi na Svečnico 2. februarja in nedeljo pozneje 4. februarja v Ljudskem domu v Ljubljani priljubljeno ljudsko igro Miklovo Zalo. Po desetih letih je ponovno prišla na oder kljub ogromnih stroškov. Pri igri sodelujejo stare moči, ki so že nastopili pri Miklovi Zali pred desetimi leti. Potrudite se in priskrbite si v predprodaji vstopnice. Pri igri nastopi okoli 50 oseb. Igra nam podaja sliko za časa vpadov Turkov, ko so besneli v naših slovenskih krajih, ko so trpinčili naš narod pred več sto leti. Torej nasvidenje pri Miklovi Zali v Ljudskem domu.

Celjsko okrožje.

Okrožje Delavske zveze v Celju. Dne 16. t. m. se je vršila prva seja okrožnega načelstva D. Z. v Celju. Odbor se je konstituiral sledeče: Načelnik: Koren Blaž, emailier tov. Westen. Podnačelnik: Košič Miha, državni nameščenec. Blagajnik: Kos Florjan, mizar. Bl. namestnik: Gajšek Rudolf, les. delavec. Zapisnikar: Prelog Franc, stavec. Tajnik: Gajšek Ivan, zasebni nameščenec. Vsi v Celju. Odborniki so: Zdravec Jakob strežnik, dr. Ogrizek Anton odvetnik, Kranjc Jakob delavec, Lorger Ciril železničar. Vsi v Celju. Namestniki: Keše Stanko rudarski paznik Trbovlje, Černe Ivan električar Štore, Uranjek Jakob rudar Griže, Deželak Ivan Rimske toplice. Nadzorstvo: Vukšenič Jožef knjigovodja Celje, Pilpaher Mihael strežnik Vojnik, Krivec Simon železničar Celje. Sprejeli so se prvi sklepi za delo, v vseh krajih delokroga okrožja. Razpošljejo se takoj nabiralne pole članov vsem našim zaupnikom in somišljenikom in zaupnikom z okrožnico, ki naj vsebuje prva najnujnejša navodila. Za vnedeljo dne 28. t. m. se skliče okrožni zbor zaupnikov v Celje, ki se bo posvetoval poleg drugih važnih organizacijskih vprašanj tudi o kandidatih »Delavske zveze« na listi S. L. S. za poslance v Nar. skupščino, za kar se razpošljejo takoj vabila. Sklenilo se je delati nato, da bo tajništvo v rednem stiku s centralnim odborom v Ljubljani in z Mariborom. Po razpravi o delu in volilnem boju je predsednik sejo zaključil. Prihodnja seja v torek 23. t. m.

Zborovanje zaupnikov Okrožne Delavske zveze v Celju sklicuje načelstvo O. D. Z. za nedeljo dne 28. t. m. ob pol 11. uri dopoldne in se vrši v vrtni dvorani hotela Beli vol. — Opozorjamo vse zaupnike v okrožju, da se tega zborovanja sigurno in točno udeležijo, ter še povabijo svoje tovariše seboj, ker so na dnevnem redu važne razprave o naši organizaciji in o naših kandidatih. Načelstvo O. D. Z. Celje.

Naše zaupnike D. Z., ki niso prejeli članskih pol in okrožnic od tajništva v Celju prosimo, da nam sporoče svoj naslov in zahtevajo tiskovine, da bomo imeli v vsaki občini kmalu krajevne organizacije Del. zveze. Tedaj je ustrezno vsem, ki so po Delavski zvezi vedno popraševali in se niso v Kmetško zvezo včlanili vsled svojega stanu, bili so pa pristaši »Slovenske ljudske stranke. One pa, ki so tiskovine prejeli, prosimo, da nam čim prej vrnejo spolnjene članske pole. Ako ne zadoščajo poslane, si jih še lahko sami načrtate. Članarino pošljite pa po položnicah. Tajništvo O. D. Z. v Celju.

Občni zbor skupine SZTD v Celju, se vrši v nedeljo dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela »Beli vol«. Udeležba je obvezna za vse člane skupine. Na točnost se apelira. Vabljeni tudi člani drugih skupin JSZ. v Celju. Poroča tajnik JSZ. Predsednik.

Občni zbor skupine SZTD v Rimskih Toplicah, se vrši v petek dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v navadnih prostorih. Poroča tajnik JSZ. Obvezno za vse člane. Predsednik.

Sestanek državnih cestarjev, zaposlenih na drž. cesti od Vranskega do Konjic, bo v nedeljo dne 28. t. m. v Celju v dvorani pri Belem volu. Razpravljalo se bo o strokovnih zadevah in stanovskem položaju državnih cestarjev, ter o njih strokovni organizaciji. Sestanek je velike važnosti, zato pozivamo vse prizadete cestarje, da gotovo pridejo. Začetek točno ob pol 2. uri popoldne.

Skupina služkinj v Celju je imela dne 14. t. m. svoj sestanek, katerega se je udeležilo lepo število članic. Tajnik JSZ. Gajšek nam je razložil smernice in naloge strokovne organizacije služkinj. Iz njegovega poročila, smo šele spoznale pravi pomen in važnost »Zveze služkinj« v JSZ. Sprejele smo več važnih predlogov in sklenile začeti takoj s prvim strokovnim delom, katero naj poživijo, razširi in utrdi našo »Poselsko Zvezo« v celjskem okrožju. — Tem potom pozivamo vsa dekleta, ki prihajajo v Celje v službo, ali iste iskati da se gotovo zglasijo v tajništvu JSZ. v Celju pri Belem volu. Več o posredovalnici službe bomo še poročale. Hočemo, da bodi vsaka služkinja v Celju članica Poselske zveze. In kadar bo to, tedaj lahko upamo tudi me na boljše čase.

Pokrajinsko tajništvo v Celju, nujno apelira na vse skupine celjskega okrožja, ki še niso vrnile pred kratkim razposlanih vprašalnih pol, da jih takoj točno izpolnijo in vrnejo tajništvu, da nam bo mogoče dobiti natančen pregled o stanju organizacije in položaju delavstva. Ako katera skupina ni vprašalne pole sprejela, prosim sporočila.

Socialno izobraževalni večeri JSZ. v Celju, se začasno ne bodo vršili redno vsako sredo, radi razvrstitve uporabe prostorov vsled delovanja drugih naših celjskih društev in vsled prirejanja sestankov za delavstvo posameznih strok. Skupni sestanki se bodo naznanili vedno v »Pravici« in sklicavali spovabili na zaupnike, kateri so dolžni potem povabiti tovariše.

Celje. — Tovarna Pertinač je skrhila svoj obrat na tri dni v tednu. — Tovarna Kürbisch, ki je obetala svoj lep razvoj, ima zaposlenih le še nekaj, večinoma mladostnih delavcev. — V Rimskih Toplicah je tovarna lesnih izdelkov poslala na dopust do 15 delavcev. Pomnkanje dela je tukaj v Celju in okolici vedno večje, a podjetniki grozijo še z večjim skrčenjem obratov. Kapitalisti in njihovi podrepani, pa odpravljajo 8 urni delavnik, češ da se premato dela. — Ali bo kmalu vstal kralj Matjaž in z njim naše delavstvo, ki se v kritičnih in tako važnih časih ne zaveda važnosti močne strokovne organizacije?

Gorenjsko okrožje.

Skupina SZTD na Jesenicah ima svoj redni letni občni zbor dne 4. februarja 1923. — Tovariši in tovarišice! Dnevni red je velevažen, zato Vas pozivamo, da nihče ne zamudi! Odbor.

Skupina SZTD Tržič. Dne 14. I. 1923 smo imeli redni občni zbor za leto 1923, katerega udeležba je bila precejšnja. Občni zbor se je vršil povsem stvarno in v najlepšem redu. Občnega zbora sta se udeležila tudi poslanec tov. Gostinčar in tajnik SZTP tov. Lombardo. Po poročilu letnega poslovanja skupine, ki je bilo z zadovoljstvom vzeto na znanje, nam je naš neumorni delavec poslanec tov. Gostinčar podal veliko zares zanimivih novic o krščanskem socializmu in socialnem vprašanju ter o preureditvi družabnega reda. V zahvalo temu požrtvovalnemu možu smo izrekli popolno zaupanje še z ozirom nato, ker smo uverjeni, da njegove besede niso izmišljene, ampak jih nosi zapечатeno v svojem srcu. Nato se je občni zbor zaključil z vzkliki »Bog živi našega poslanca Gostinčarja še mnogo let, da bo do dobra zasejal njegovo idejo na naše polje«.

Križe pri Tržiču. V nedeljo, dne 28. t. m. se vrši občni zbor tukajšnje skupine Strokovne zveze tovarniškega delavstva v prostorih stare šole. Začetek ob 3. uri popoldne. Vse tovariše in tovarišice pozivljemo, da se zanesljivo in v obilnem številu udeležijo občnega zbora.

Kranj. V nedeljo, dne 28. t. m. se vrši pri nas občni zbor skupine Strokovne zveze zasebnih in javnih nameščencev v društveni sobi. Začetek popoldne ob 3. uri. Pričakujemo, da se bodo vsi člani odzvali. Potrebno je delo vseh in ne samo par ljudi.

Mariborsko okrožje.

Maribor. V nedeljo, 21. t. m. se je vršila seja tukajšnjega okrožja Jugoslovanske strokovne zveze. Razpravljalo se je o reorganizaciji in storilo tudi sklep za dosledno izvršitev iste. Izdelal se je načrt, po katerem se bo delalo. Okrožna pisarna je odprta vsak dan od 8. ure zjutraj do 12. ure dopoldne in od 2. ure popoldne do 6. ure zvečer. Vsem članom priporočamo, dase odsedaj naprej bolj pogosto oglašajo v tajništvu. Ako se bomo poprijeli resno dela nam tudi uspehov ne bo nedostajalo.

Med brati in sestrami.**KRŠČANSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE V NEMČIJL.**

Köln, meseca decembra 1922.

Kakor sem že zadnjič omenil sem prišel v Köln ravno v soboto zvečer, tako da mi ni bilo mogoče ne v soboto in ne v nedeljo proučiti naprave in organizacije v tamošnjem strokovnem domu (Gewerkschaftshaus), vsled česar sem porabil ponedeljek dopoldne v ta namen. V strokovnem domu se nahaja poleg kartela glavnega tajništva centrala lesnih delavcev. Organizacija lesnih delavcev šteje okoli 50.000 članov. Lesni delavci so zelo dobro organizirani in imajo svoje podružnice po celi Nemčiji, celo v onem delu, ki je s koridorjem odrezan od ostale države. Vodstvena pisarna je podobna kakemu uradu nekdanjih nemških generalov. Čela organizacija in njen ustroj se razvidi na precej natančno izdelanih zemljevidih. Delo, katero opravlja vodstvena pisarna, se dokaj razlikuje od dela naših organizacij, ker vodi bolj obsežne posle. V ostalem je pa organizacija, posebno kar se tiče financ, zelo trdna, tako da se lahko reče, da bo prva za kovinarsko organizacijo, katere je najmočnejša krščanska strokovna organizacija v Nemčiji.

Od lesne organizacije sem nato šel h glavnemu tajniku. Pravo glavno tajništvo skupne zveze (Gesamttverband) je sicer za celo nemško državo v Berlinu, ima ki se istotako nazivajo glavna tajništva po provincah in je eno teh tudi v Kölnu. Pokrajinska glavna tajništva razbremenjujejo centralo glavnega tajništva, ker ima ono v Berlinu samem toliko posla, da je nujno potrebno razdeliti delo.

Ker pa nisem imel dosti časa, sem se moral čimpreje odpraviti, da pridem čimpreje do Berlina, poleg tega pa me je opominjal tudi želodec. Zato sem zapustil strokovni dom in šel poskušat srečo, da si zamenjam denar, da bom tako lahko potolažil pajka, ki mi je predel v želodcu. Že zadnjič sem omenil, da je naša valuta kot vrtavka, zato se mi zdi umestno, da to dokazem. Šel sem menjati jugoslovanske dinarje. Ko sem prišel v prvo banko, sem položil 100 dinarski bankovec na pult. Uradnik me je sumljivo pogledal, mi dal bankovec nazaj in rekel: »Für uns ist das Geld nicht brauchbar« (Pri nas tega denarja ne potrebujemo). To je šlo od banke do banke tako, da sem že skoraj obupal. Vendar sem še nadaljeval križev pot z jugoslovanskim dinarjem. Ko stopim v eno menjalnico in tisti, že desetkrat položeni bankovec za Din. 100 položim pred uradnika, mi ga vrne in reče: »Ich kenne das Geld nicht«. (Ne poznam tega denarja.) Med tem časom so se začele banke zapirati, jaz pa sem imel še borih 1000 mark v žepu. Vendar pa se me je potem usmilila usoda, da sem naletel ob 3. popoldne na menjalnico, v kateri so mi končno zmenjali sto dinarjev za 4000 mark. Gledat sem za to moral, da sem se čimpreje odpravil naprej, ker drugače bi bila nevarnost, da pridem po domače rečeno: »per schub« v Ljubljano. Cel dan sem letal okrog, na koncu si pa še poštenega kosila nisem mogel privoščiti, ker sem moral paziti, da sem prišel naprej. Zato sem se jezil na našo valuto. Druge valute so šle gor, pridobivale na vrednosti vsak dan, naša pa je stalno padala. Šel sem iz Kölna da niti nazaj nisem pogledal, tako me je razjezilo.

Sorica. Napredujemo in se razvijamo ter krepimo naše vrste. Smo močni na številu, vendar nam je treba izpopolnitve naše in tudi materijelne, da bomo popolnoma pripravljeni, ker se nam ne obetajo ravno dobri časi. Manjka nam še tudi konsolidirane organizacije, ki bi bila za nas prepotrebna. Pripravljene imamo že prostore, tako da se lahko precej začne. Upajmo da se bo

s časoma tudi to uredilo. Z zaupanjem v lastno moč in zavednost bomo zmagali.

Iz Vevč.

Skupina Dev. Mar. v Polju vabi vse člane in članice na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. t. m. o 3. uri popoldne (po blagoslovu) v Ljudskem domu pri Dev. Mar. v Polju. Tovariši, tovarišice! Vaša sveta dolžnost je, da vsi do zadnjega pridete na občni zbor. Na občni zbor bo prišel tudi urednik tov. Kremžar iz Ljubljane. — Odbor skupine S. Z. T. D. pri D. M. v Polju.

Dev. Mar. v Polju. Skupina S. Z. T. D. pri Dev. Mar. v Polju je priredila svojim članom božičnico na novega leta dan. Za to priliko je naša družba prispevala vsoto K 30.000. Skupina je ob tej priliki obdarovala otroke svojih članov in sicer 145 družin oziroma otrok. Pevski zbor izobr. društva je zapel nekaj pesmi. Ljubko so deklamovali naši najmlajši. Pri govoru g. kaplana smo se res zabavali, ker je na tako poljuden način obrazložil pomen slavnosti. Z zadovoljstvom so se naši malčki razšli z željo, da takih prireditev še mnogo.

Iz Vevč. V Vevčah so potegnili 2. januarja iz Ljubljane mrtvega nepoznanega vtopljenca. Bil je brez srajce in pokrivala, imel pa je dvoje hlač in spodnjih trikot hlač. Pokopali so ga pri sv. Urhu v Dobrunjah.

Vevče pri Dev. Mar. v Polju. Mislili smo, da bo šel kelih trpljenja mimo nas, a okušati ga moramo sredi zimne kriza v naši tovarni traja dalje. Delno se je obrat ustavil; okrog 70 delavcev iz teh obratov je sedaj zaposlenih pri gradbenem podjetju na Fužinah ter pri zidanju nove tovarne za izdelavo surovin, 29 žensk je pa menjaje se vedno še na dopustu. Ravnateljstvo je obljubilo, da bo te ženske zaposlilo pri lažjih delih, a te obljube ni izpolnilo, ter jih je zaposlilo pri zidavi. Kdor ve, kaj se pravi pri zidarjih delati in to pozimi in če vpoštevamo, da mnoge svoje življenje niso imele drugega v rokah, kakor papir in če vzamemo še to, da zasluži delavka v naši tovarni od K 53—80, medtem, ko zidarji pri akordnem delu do 300.—, si lahko predstavi položaj naših delavk. Razen tega stoji pa še priganjačev en tucat, čeprav jih že akordno delo samo priganja. Prosimo a obenem zahtevamo, da se družba zavzame za te reve, ter jim da brezposelnost podporo v obliki polovične dnevne plače, kakor je storila že svoj čas nezaposlenim delavcem, čeprav ni stala finančno tako ugodno, kot stoji sedaj.

Vevče pri Dev. Mar. v Polju. V nedeljo, 14. t. m. so imeli naši neorganizirani delavci sestanek v gostilni pri »Francetu«. Prišlo jih je 24. Na sestanek je prišlo tudi 11 organiziranih v skupini S. Z. T. D. Sodrugi Rejc je govoril o potrebi organizacije; — o enotni organizaciji (to smo organizirani vedno in vedno povdarjali) vsega papirniškega delavstva. Nasprotni organizaciji je očital, samo obeta, a že v drugem stavku je našteval, kaj vse bo treba izvesti novi organizaciji, torej same obljube, g. sodrugi Rejc! Eno resnično ste povedali g. sodrugi namreč, da v nas samih je rešitev, pozabili pa ste svojim povedati, da ravno s cepljenjem moči ne pridemo nikoli do rešitve, in to cepljenje se je danes začelo. Sicer pa je bil njegov govor tisočkrat pogrete fraze o klerikalcih. K besedi se je oglasil predsednik naše skupine; ki je povedal navzočim, kako nepotrebna je druga organizacija; povejte vzroke, nepravilnosti in té se odpravijo. Ako bi Vam bilo resnično na tem, da se delavstvu odpomore, bi se pridružili naši organizaciji, ko se Vam je ponujalo vse mogoče, v organizaciji. Lahko ste izprevideli naš dobri namen, ne pa strankarskih namenov. Dokažite nam nepravilnosti v naši organizaciji. — Mi smo vseskozi rabili vse pošteno delavstvo v skupno fronto proti našim izkoriščevalcem. Neorganizirani ste bili krivi, da se ni doseglo toliko, kolikor bi se bilo lahko. Z današnjim dnem napovedujete boj in mi ga sprejemamo, žel bo tretji in ta je kapitalist. — Sicer bo nova Bernotova organizacija, katere je že tretja te vrste (le pod drugo firmo) zmrznila, kakor njeni sestrici. Kričanja vselej dovolj, a pozitivnega dela nikjer nič. Papirniško delavstvo ve, kje ima iskati rešitve — ostala bo zvesto svoji delavni organizaciji, ki je res že pripomogla tako posameznim, kakor celokupnemu delavstvu do izboljšanja. Zabave na tem sestanku tudi ni manjkalo.

Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani. V eni zadnjih številkih je »Domoljub« poročal o našem občinskem proračunu in primanjkljaju. Navedel je vir, kje naj se dobi kritje. Bili smo gotovi mi delavci, da se bo na vino davek naložil. Vso čast tem zavednim od Del. zveze izvoljenim odbornikom, kateri so s tem predlogom pokazali, da imajo socialno čuteče srce. Če kje, se nam tu ponuja vir dohodkov; a zdi se, da niso vsi odborniki teh mišl. Med delavstvom nekaj šušlja, da gremo počasi a sigurno v stari tir. Delavstvo apelira na občinski klub S. L. S. da ne odlašajo z obdavljenjem na vino. Po pravici zamerimo popustljivosti v tem oziru. Premalo in preveč samozavesti. 5 milijonov popiti to niso mačkine solze, to tudi nas navdaja s strahom. — zatoraj kdor pije naj plača, pa magari še 200% obč. davka.

× × ×

Listnica uredništva. Iz tehničnih razlogov je danes nadaljevanje »Črne Indije« izostalo. V bodoči »Pravici« se bo listek nadaljeval. Naše dopisnike in soizdavnike prosimo, naj poškrbe za to, da dobimo rokopise vsaj v soboto, ker se prične »Pravica« v ponedeljek štaviti.

Listnica uprave. Položnice smo priložili danes vsem onim cenj. naročnikom, katerim poteče na počinu koncem tega meseca ali jim je potekla že popreje ter vsem onim, katerim list že pošiljamo, pa naročnim še niso poravnali. — Naj toraj vsak nemudoma stori svojo dolžnost, ker bomo sicer neljubo primorani s prihodnjo številko ustaviti list brez izjeme vsem onim, kateri bi do tadas ne storili svoje obveznosti. — List ne dobiva od nikoder nikake podpore ter se moramo z ozirom na naročnino držati strogega reda. Uprava »Pravice«.

Okno v svet.

»American« d. z. o. z. V Ljubljani se je preteklo leto ustanovila tvrda American d. z. o. z., ki si je naredila na logo pospeševati izvoz v Združene Države Ameriške posebno onih produktov, ki nimajo domačega ali evropskega trga, kot n. pr. pletarski izdelki, čipkarski izdelki, suhe gobe, suhe slive, orehi, kožuovina itd. Ker ima družba afiliirani zavod v New Yorku, bo lahko svojo nalogo izvršila. Do sedaj ima že naročil v vrednosti več milijonov.

Socialna sličica. Ljubljansko deželno kazensko sodišče je obsodilo Jožefo Černe iz Rudnika na 14 dni strogega zapora, ker je umrl na rejo izročeni 7 tednovi stari Ivan Sluga brez vsake zdravniške pomoči. Pravzaprav je neusmiljenka malo dobila.

Inserirajte v „PRAVICO“!

Kavarna „Central“ LJUBLJANA, Sv. Petra nasip, poleg zmajevega mostu se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojen obisk. Stefan Mikolič, kavarnar.

Zahtevajte „PRAVICO“ po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih!

SKUPŠČINI

I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani

za prodajalni

Makole pri Poljčanah in Ljutomer

se bosta vršili po že objavljenem redu in prostorih dne 4. svečana t. l. po rani sv. maši.

Člani naj se skupščin polnoštevilno udeležijo.

NAČELSTVO.

AMERICAN D. Z. O. Z. LJUBLJANA

Brzovjavni naslov: AMERICAN LJUBLJANA

Beethovnova ulica št. 10

Brzovjavni naslov: AMERICAN LJUBLJANA

Uvoz in izvoz poljedelskih pridelkov in industrijskih izdelkov - Komisijsko podjetje
Informacije Denarno in zemljiško posredovanje Financiranje

Afiliirani zavod: JUGOSLAV AMERICAN CORPORATION, NEW YORK, N. Y.

Opozarjamo **trgovce** in **industrijce**, ki se interesirajo za izvoz v Združene države ali obratno, naj se obrnejo zaupno na nas: naše ugodne trgovske zveze Vam bodo v korist. Stavite nam svoje oferte, kaj imate naprodaj ali kaj želite kupiti.

KUPOJEMO

po najvišjih cenah NEUSTROJENE KOŽUHOVINE sledečih kožuonosnih živali: Lisic, veveric, kun, vider, divjih mačk, volkov, podlasic, dihurjev, jazbecov in zajcev.

Naročajte

„**SOCIALNO MISEL**“
mesečnik za vse panoge socialnega in kulturnega življenja.

Urejujejo:

dr. A. Gosar, Fr. Terseglav in dr. Engelbert Besednjak.

Naročnina za l. 1923 znaša: za Jugoslavijo 40 D., za inozemstvo 50 D., posamezna šte. stane 5 D.

Dobi se še tudi celoten l. letnik za ceno 30 D.

Naroča se pri upravi „Socialne Misli“, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelek, Poljanski nasip 2.

SVINJSKE KOŽE! - SVINJSKE KOŽE!

TOVARNA USNJA „INDUS“ d. d.

kupuje po najvišjih cenah

Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zarezkov po	35 kron kilo
Ila, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po	18 kron kilo
Od hrvaških in ogrskih prašičev po	12 kron kilo

Kože prevzemamo v znanem skladišču

KARL POLLAK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 23

Najboljše in najtrpežnejše blago kupite pri

OBLAČILNICI ZA SLOVENIJO R. Z. Z. O. Z. V LJUBLJANI

Oglejte si njene zaloge!

PRODAJALNE NA DROBNO

so v Stritarjevi ul. št. 5 in v hiši „Gospodarske Zveze“ na Dunajski cesti.

GLAVNO SKLADIŠČE

je v Ljubljani v „Kreslji“, Lingarjeva ulica šte. 1, I. nadstr.

Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Zadružno podjetje!

: Svoji k svojim! :

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko blago, v zadružni kleti na Kongresnem trgu šte. 2 dobro vino po nizki ceni.

Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. Člani dobe 3% blagovni popust.

Pristopnina 10 kron, delež 100 kron.

Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadružne prodajalne.

V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadruga!